

VINERI · 24 Iunie 2005 · ANUL LV NR.25

FOAIA

FONDAT ÎN 1961

70 FOAII

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

„Mă simt ca acasă printre români”

S-au arătat osemintele strămoșilor

„Treent-au anii... și niciodată n-au să vie iară...”

CALENDAR ORTODOX

27 iunie, luni – Cuv. Samson, primatele de străini; Sf. Mc. Anect; Sf. Ioana, mironosița. (Începutul Postului Sfinților Apostoli Petru și Pavel)
 28 iunie, marți – Aflarea moaștelor Sfinților Mucenici Chir și Ioan; Sf. Mucenic Papia
 29 iunie, miercuri – (†) Sfinții Apostoli Petru și Pavel. (Dezlegare la pește)
 30 iunie, joi – † Soborul Sfinților 12 Apostoli; †) Sf. Ierarh Ghelasie de la Râmneț
 1 iulie, vineri – †) Sf. Ierarh Leontie de la Rădăuți; Sf. Mucenici Cosma și Damian
 2 iulie, vineri – † Așezarea veșmântului Născătoarei de Dumnezeu în Vlaherne; †) Sf. Voievod Ștefan cel Mare
 3 iulie, vineri – Sf. Mucenic Iachint; Sf. Anotolie, Patriarhul Constantinopolului Duminica a 2-a după Rusalii (a Sfinților Români); Ap. Romani 2, 10-16;

AGENDĂ

27 iunie

1801 – a fost marele incendiu din Jula, care a mistuit și biserica ortodoxă română Sf. Nicolae din Jula-Mare.

28 iunie

1912 – s-a născut muzicianul de renume mondial Sergiu Celibidache, membru de onoare al Academiei Române.

29 iunie

1819 – s-a născut, la București, Nicolae Bălcescu, fiul pitarului Barbu sin Petre căpitanul și al Zincăi Bălcescu. Tatăl murind curând, istoricul va adopta numele de familie al mamei.

30 iunie

1900 – s-a născut Gheorghe Vrânceanu, matematician, doctor honoris causa al Universității din Bologna și al Universității din Iași.

1 iulie

1834 – după obținerea aprobării, la 1 iulie 1834, credincioșii din Orașul Mic Românesc din Jula au început construirea bisericii ortodoxe pe teritoriul cimitirului lor.

1917 – moare, la București, Titu Maiorescu, critic literar, estetician și om politic.

2 iulie

1504 – a murit domnul Moldovei, Ștefan cel Mare, personalitate marcantă a Evului Mediu românesc.

3 iulie

1883 – s-a născut scriitorul ceh Franz Kafka.

Poza săptămânii

– Uite, cu mâna pe inimă îți spun, concurența a fost dură!
 – Mmmm... mda, așa e și la noi.

București

Ambasadori audiați

Comisiile reunite de politică externă ale Senatului și Camerei Deputaților din București i-au audiat joia trecută, 16 iunie, pe viitorii ambasadori ai României la Moscova – Ioan Donca, Budapesta – Irene Comarovski și Atena – George Ciamba.

Președintele Comisiei de politică externă din Senat, Mircea Geoană, îi reproșează viitorului ambasador în Federația Rusă, Ioan Donca, care, de altfel cu câțiva ani în urmă a condus misiunea diplomatică română de la Budapesta, faptul că a depășit vârsta pensionării încă din 2002. Ioan Donca i-a asigurat pe parlamentarii din comisiile de politică externă că stăpânește foarte bine limba rusă, deși în CV a menționat la capitolul limbi străine cunoscute doar engleza, maghiara și

franceza. „Vom vedea la fața locului cum se va descurca Ioan Donca în limba lui Cehov”, a mai spus Mircea Geoană. Viitorul ambasador al României la Moscova a obținut avizul comisiilor reunite de politică externă cu 18 voturi pentru și 6 împotriva.

Senatorii și deputații membri ai comisiilor de politică externă s-au exprimat în unanimitate în favoarea lui Irene Comarovski, viitorul ambasador al României la Budapesta.

Doamna Comarovski și-a încheiat un mandat de patru ani de ambasador al României la Varșovia la sfârșitul anului trecut. Este de profesie inginer și din 1992 a intrat în diplomatie. Vorbește engleza, franceza, olandeza și italiana. E. Iova

Budapesta

Mádl n-a semnat legea

Luni, 20 iunie, Președintele Republicii Ungare nu a semnat legea despre alegerea deputaților în autogovernările minoritare, ci a cerut o luare de poziție din partea Curții Constituționale. Mádl Ferenc a obiectat împotriva prevederii, conform căreia deputatul minoritar care ar obține cele mai multe voturi în autoguver-

narea minoritară ar deveni în mod automat membru al corpului deputaților consiliului local. Această reglementare este îngrijorătoare, spune președintele Mádl, pentru că pe baza legii ar putea obține mandate în consiliul local și deputați care nu au fost aleși de majoritatea întregii comunități electorale. I. Kaupert

Chitighaz

Școala are directoare

La ședința din 20 iunie a Consiliului Local din Chitighaz s-au ales directorii celor două școli generale din localitate. Pentru postul de director al școlii românești și-a înaintat dosarul un singur candidat, care a și primit majoritatea voturilor consilierilor. Erica Borbil Nedra, fostă directoare adjunctă, care de o bună vreme a îndeplinit sarcinile directorului, de acum înainte este numită în mod oficial pentru funcția de conducere a instituției românești. Profesoara de română și geografie va ocupa acest post timp de cinci ani. Rita Pățaș

Jula

Festivalul „Viva la musica”

În ultima sâmbătă din această lună, la 25 iunie, corul julan „Pro Musica” va organiza tradiționalul Festival Coral de Muzică Lăică „Viva la musica”. La cea de-a 7-a ediție, asemeni

anilor precedenți, vor participa numeroase coruri din România și Ungaria. Corurile își vor prezenta repertoriul la Centrul Cultural Român din Jula, cu începere de la ora 17.00. T. Iova

Dobrițan

Expoziție românească

În ziua de 28 iunie, marți, la Muzeul Memorial „Medgyessy Ferenc” din Dobrițan va avea loc vernisajul expoziției pictorului român Constantin Blendea. Expoziția va fi deschisă de Aurel Chiriac, directorul Muzeului Țării Crișurilor din Oradea. Vernisajul va avea loc de la ora 15.00, la muzeul aflat în str. Péterfia nr. 28.

T. Iova

Bățania

Tabără folclorică

Orășelul bichișean organizează și în acest an tradiționala tabără de naționalitate din sudul Câmpiei Ungare. În perioada 19-25 iunie, copii români, sârbi, țigani și maghiari învață dansurile și cântecele minorităților din acest colț al țării. Cea de-a 16-a ediție a taberei de naționalitate se va încheia sâmbătă, cu un program de gală, ținut de la ora 10.00, în cadrul căreia copiii vor prezenta cele învățate în cursul săptămânii. E. Iova

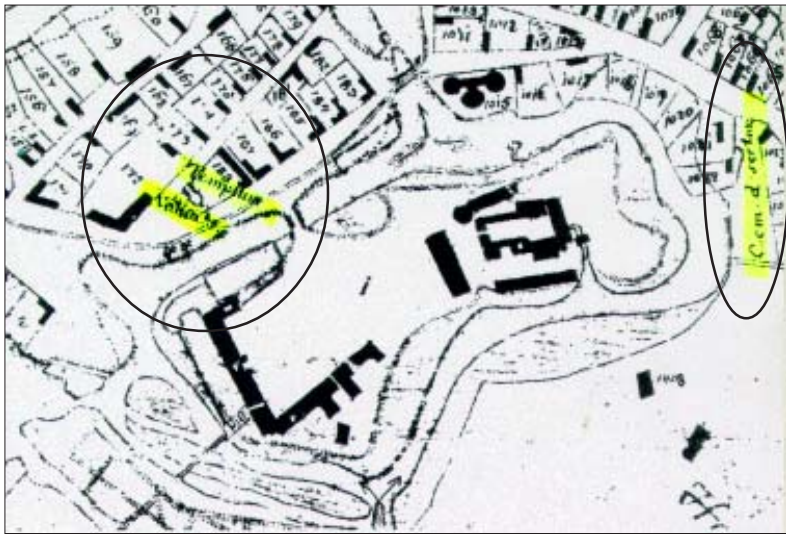
Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

S-au arătat osemintele strămoșilor

În vecinătatea Cetății Julei s-au descoperit recent 15-20 de morminte străvechi, care, în opinia arheologilor specialiști, datează din secolul al XVIII-lea.

Pentru a dezbată problema acestui vechi cimitir din strada Vár nr. 29, joia trecută, 16 iunie, la sediul Episcopiei Ortodoxe Române din Jula, a avut loc o adunare a câțiva

ca osemintele găsite să fie reșezate în cimitirul actual de pe strada Nagyvárad. Însă, pentru a realiza acest lucru, sunt necesare unele fonduri de care parohia nu dispune în totalitate, iar proprietarul terenului nu s-a arătat deloc dispus să colaboreze la susținerea cheltuielilor privitoare la mutarea și înhumarea osemintelor.

Pe harta din anul 1807 figurează scris „Intravillanum oppidiutriu sque Gyula 1807”. Se vede că în dreapta cetății este un „cem. desertum”, adică un cimitir părăsit, iar la stânga se găsește biserica românească.

(Harta face parte din colecția istorică a Muzeului Erkel Ferenc din Jula)

reprezentanți ai organizațiilor românești din oraș. Ședința a fost deschisă de Prea Sfințitul Părinte Episcop Sofronie, Întâistătătorul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, care a atras atenția asupra continuității istorice a poporului român de pe aceste meleaguri, precum și asupra faptului că cimitirul recent descoperit, deși vechi de 200 de ani, nicidecum nu poate să fie primul cimitir ortodox românesc, cum greșit afirmă arheologii locali.

La ședința prezidată de părintele vicar Pavel Ardelean, parohul din Orașul Mare Românesc, au luat parte Mihai Cserhádi, membru al Consiliului Local reprezentând Orașul Mare Românesc, dr. Gheorghe Ruja din partea Autogovernării Românești din Jula, membru al Prezidiului Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, și membrii Consiliului Parohial. Participanții la ședință au fost informați că, după presupunerile specialiștilor în domeniu, care s-au orientat după unele hărți vechi, toate indiciile arată că acest cimitir este unul ortodox românesc.

Astfel, parohia, alături de celelalte organizații, va face tot posibilul

O întorsătură interesantă s-a produs când consilierul Mihai Cserhádi a prezentat legislația în vigoare, luată în copie de la notariatul din Jula. Conform Legii nr. LXIV/2001, în cazul unor astfel de construcții efectuate pe un teren care este considerat teren arheologic, cel care face planificările este obligat ca, în cheltuielile de construcții, să includă și o sumă care să vizeze rezolvarea unor astfel de probleme. Aceasta trebuie să fie minim 9 miimi din totalul cheltuielilor. Conform acestei legi, în cazul găsirii unor rămășițe, cel care efectuează construcțiile este obligat să finanțeze săpăturile efectuate și, în cazul cimitirului, transportarea și reînhumarea osemintelor.

În urma acestor noi informații, Consiliul Parohial a decis ca să aducă la cunoștința proprietarului terenului dispozițiile legii, urmând ca, în cursul evoluării lucrurilor, să facă intervențiile care se vor dovedi necesare. În orice caz, lucrările de construcție a celor 16 apartamente care se vor ridica aici, s-au sistat până la rezolvarea problemei.

Toma Iova

Poșta redacției

Scrisoarea unui român din Canada, originar din Jula

Doamnei Director Eva Iova,

Vă scriu cu mare mulțumire pentru disponibilitatea revistei *Foaia românească* pe Internet, revistă pe care o citesc săptămânal. Mă interesează în mod deosebit **românii din Jula**, loc de unde provin parte din strămoșii mei pe linia bunicului din partea mamei: *Hurgoi Vasile, Rob Toader, Ardelean Petru, Gombos On, Brad Teodor, Miscuța Ilie, Golombos Floare, Uta Nicolae*, care au trăit în Jula la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea. Familia Nicoreștilor, care a ajutat la refacerea bisericii Sf. Ierarh Nicolae (actuala catedrală) după incendiul devastator de prin 1802, apare deseori printre nașii strămoșilor mei. Deși despre părinții străbunicilor mei (Hurgoi Petru și Brad Elena) nu știam mai nimic inițial, prin intermediul microfilmelor făcute în 1968 de Biserica Mormonilor din Salt Lake City, Utah, am descoperit, rând pe rând, documentele despre biserica ortodoxă română de la parohiile Miklósváros și Krisztinaváros din Jula. Mai mult, am învățat și vechiul alfabet chirilic, în uz până prin anii 1865. Acum, această parte a familiei îmi este cea mai cunoscută și continui cercetările de aici din Ottawa. Sunt foarte mândru să pot avea acces la aceste informații, căci e ca o călătorie în timp și în spirit. Deci, rădăcinile strămoșilor mei cu 4-7 generații sunt în Jula, cu precădere în Orașul Mare Românesc.

Aș fi deosebit de interesat în a putea citi despre istoricul românilor din Jula, cât și mai ales de unde au venit. Știu că ortodocșii au fost aici încă din 1651, dar românii de azi probabil că provin din cei așezați lângă cetate după plecarea militarilor sârbi în Rusia după 1717 și stabilirea câtorva familii de români lângă cetate, precum și alții veniți de la nord-est, est și sud-vest. Presupun că din părțile Bihorului, Aradului și Zărandului, căci mulți s-au stabilit aici din Micherechi, Chitichaz, Pietroasa, Otlaca, Bilin, Vârșand, inclusiv din Săcele (Brașov), precum George Pomuț, poate cel mai faimos julan!

Am citit cu interes și despre des-

coperirea cimitirului pierdut de lângă cetate unde, cine știe, poate chiar adăpostesc câțiva din strămoșii mei sau rudele și prietenii acestora.

M-ar interesa dacă aș putea cum-păra cărți despre istoria românilor în aceste locuri. Ca de exemplu cartea de mai jos: dr. Florea Olteanu, *Românii din Giula în secolul al XIX-lea*, Giula, 1999, și poate altele... inclusiv pagini de Internet.

Vă mulțumesc mult și vă doresc în continuare succes în editarea revistei săptămânale și cât mai multe activități românești de succes.

Cu stimă,

Dan Draghici, Canada
(Adresa adresantului este disponibilă la redacție)

* * *

Stimate domnule Draghici,

Ne-am bucurat sincer de scrisoarea Dvs., mai ales pentru că, iată, tehnica modernă are și avantaje, apropiind oamenii unii de alții. E frumos când un om își caută rădăcinile, e curios cine au fost strămoșii lui, unde și cum au trăit ei.

Dacă urmăriți prin *Foaia românească* soarta românilor din Ungaria de azi, ușor vă dați seama că, de exemplu, la Jula, numărul românilor băștinaș din acest oraș (atât în Orașul Mare cât și în Orașul Mic Românesc) este în curs de scădere. Cu fiecare bătrân pe care îl înmormântăm, îngropăm și o parte din istoria românească a acestui orașel.

Deșumarea mormintelor din cimitirul străvechi românesc, descoperit recent lângă Cetatea Julei, încă n-a început. În paginile revistei noastre (www.foaia.hu) veți putea urmări și în viitor soarta acestui cimitir, care este și va fi și în viitor în atenția bisericii ortodoxe române de aici.

Referitor la cărțile despre istoricul românilor din Jula vă promitem că vom aduna câteva volume, pe care, dacă ne veți trimite adresa poștală, vi le vom expedia cu mare bucurie.

În speranța că vă vom putea fi de folos în găsirea și întărirea rădăcinilor strămoșești, vă dorește numai bine,

Eva Iova, red. șef

Prima pagină web despre românii din Ungaria

Internet: www.romanul.hu

E-mail: uniunea@romanul.hu

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria
Editura NOI

Foaia românească poate fi citită și pe Internet

www.foaia.hu

Criză europeană

Săptămâna trecută, în zilele de 17-18 iunie a avut loc, la Bruxelles, adunarea liderilor celor 25 de state membre. Liderii statelor s-au adunat cu speranța că vor putea ajunge la un consens în privința bugetului UE planificat pentru 2007-2013. Însă, spre dezamăgirea și îngrijorarea multora, nu s-a putut ajunge la nici un rezultat favorabil, situația creată fiind agravată și de respingerea Tratatului Constituțional din Franța și Olanda. Și de această dată, problema s-a pus în felul „cine ce plătește”, Marea Britanie susținându-și ferm poziția cu privire la menținerea rabatalui bugetar de care beneficiază. Ori, toc-

mai de acest lucru erau nemulțumite mai multe state, în special Franța, cerând o mai mare implicare financiară a Marii Britanii în fondurile comune UE.

Nici liderii europeni nu s-au arătat mulțumiți de situația creată. Primul ministru francez *Dominique de Villepin* a declarat că „este cea mai dificilă perioadă traversată vreodată de Uniunea Europeană”.

O rezolvare a situației se așteaptă de la 1 iulie, deoarece atunci președinția UE va fi preluată de Marea Britanie. Aceasta însă nu va fi deloc ușoară, deoarece premierul *Tony Blair* a declarat, referindu-se la situația actuală din cadrul Uniunii,

că nu este deloc de acord cu modul în care se cheltuiesc banii. Se dau foarte mulți bani pentru susținerea agriculturii, de 7 ori mai mulți decât pentru cercetări, educație, știință, sau alte domenii la un loc. Europa are nevoie de un buget pe măsura secolului XXI, a declarat premierul britanic.

Însă, în pofida tuturor problemelor, a respingerii Tratatului UE, a incapacității liderilor de a rezolva problemele ivite odată cu primirea celor 10 membri noi, România și Bulgaria au fost asigurate de către politicienii UE că aderarea programată pentru 2007 nu este în pericol.

Toma Iova

Reglementări la vămile româno-maghiare

Printr-o nouă reglementare, adusă săptămâna trecută, se încearcă stoparea „turismului cumpărătorilor”. Cel puțin așa se pare. Asta pentru că, datorită prețurilor foarte avantajoase cu care, la duty free-urile dintre România și Ungaria, se pot cumpăra băuturile alcoolice și țigările, multă lume merge să-și facă cumpărături între cele două vămi. În acest fel se poate economisi chiar și jumătate din prețurile din țară ale acestor produse.

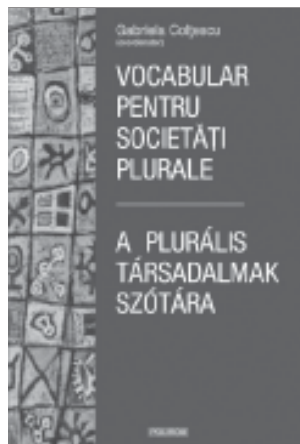
Vameșii de la punctele de frontieră dintre Ungaria și România au primit, de fapt, întărirea unei legi din 1964, conform căreia doar acele persoane sunt considerate turiști care petrec cel puțin 24 de ore în străinătate. Deci, în partea estică a Ungariei, doar acele persoane pot aduce alcool și țigări în țară, desigur în limitele îngăduite, care au stat în România minimum 24 de ore. Însă, punerea în practică a acestei legi (existentă și până acum, cel puțin teoretic), presupune unele probleme. Deoarece, pe ștampila de trecere nu figurează decât data, nu și ora trecerii frontierei. Deci, cei care ies înainte de ora 24 din țară, și intră la câteva (zeci de) minute după, în baza legii pot introduce în țară atât țigări, cât și alcool.

T. Iova

Un vocabular bilingv pentru limbajul comun

În Sala „Grand Cafe” a Cinematografului Central din Seghedin s-a lansat pentru publicul maghiar volumul „Vocabular pentru societăți plurale”. Coordonatorul din partea autorilor maghiari a fost *Pató Attila*, care a efectuat ultima corectură în limba maghiară a cărții apărute la Editura Polirom.

„Este nevoie de o asemenea carte, pentru că ne-am dat seama că de multe ori nu avem o idee exactă despre anumii termeni, folosiți frecvent în limbajul comun contemporan”, a spus *Pató Attila* publicului din Seghedin. „Vocabularul pentru societăți plurale” a apărut la inițiativa Centrului Euro-regional pentru Democrație din Timișoara. La realizarea lui au contribuit 17 autori români, maghiari și sârbi, care au definit 101 termeni aparținători științelor sociale. Majoritatea autorilor au fost cadre didactice de la diferite centre universitare. Aceștia s-au întrunit din

două în două luni, ca să discute despre expresiile abordate. Cu această metodă, pentru realizarea volumului de peste 400 de pagini a

fost nevoie de cinci ani. Volumul s-a scos pentru un public instruit, într-o oarecare măsură. Este recomandat pentru studenți, cadre didactice sau ziaristi. În general, pentru oameni dornici de a înțelege exact limbajul comun al unei societăți plurale, din perspectiva mai multor popoare din zona noastră. Este o curiozitate că vocabularul conține și studii de caz. Iar problema națională, respectiv cea minoritară este abordată prin mai mulți termeni des întâlniți în limbajul comun contemporan. Publicația bilingvă a fost scoasă de Editura Polirom în 800 de exemplare și se poate procura doar în librăriile din România. Deocamdată nici o editură din Ungaria nu s-a angajat la publicarea „Vocabularului pentru societăți plurale”.

Ștefan Crâsta

Noi servicii la vama Nădlac

Biroul Vamal Nădlac din județul Arad a fost introdus pe lista celor autorizate să permită intrarea, ieșirea și tranzitul produselor purtătoare de accize, printr-o hotărâre aprobată recent de Guvernul României. Autorizarea survine în urma solicitărilor exprimate de agenții economici, pentru a se reduce cheltuielile de transport și timpii de stațio-

nare la trecerile de frontieră. Măsura este benefică și pentru Direcția Regională Vamală Arad care va încasa accizele la mărfurile respective – țigări, cafea, băuturi alcoolice, combustibil. Până la ora actuală, în vestul României, exista un singur punct vamal rutier autorizat pentru produse accizate, la Borș, în județul Bihor.

(TriplexNews)

Fundația pentru Minorități s-a mutat

Fundația Publică „Pentru Minorități Naționale și Etnice” și-a mutat sediul din strada Benczúr în strada Október 6 nr. 17, etaj I. Din 15 iunie, secretariatul Fundației poate fi contactat la adresa poștală veche (1387, Budapesta 62, Căsuța poștală 25) sau la telefoanele 321-3352, 321-7370, 321-7364, 321-7360.

Trei aniversări la Budapesta

Societatea Culturală a Românilor din Budapesta și Autogovernările Minoritare Românești din sectoarele II și XI organizează, în ziua de 24 iunie, un cenaclu cultural-științific pe tema a trei aniversări: 140 de ani de la înființarea revistei „Familia” (Pesta, 1865), 135 de ani de la constituirea „Societății

pentru fond de teatru român” (Pesta, 1870) și 110 ani de la moartea savantului și inventatorului Irinyi János (Leta Mare, 1895).

Cenaclul omagial va fi organizat de la ora 16.30, la Casa de cultură Budavári (Budapesta, Cheile Bem nr. 6).

E. Iova

Donații pentru sinistrații din Banat

Fundația Pentru Cultura Română din Ungaria, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, Coaliția Românilor din Ungaria anunță persoanele fizice, întreprinzătorii, autogovernările și organizațiile civile românești din Ungaria să se alăture și să ofere donații pentru ajutorarea sinistraților afectați de inundațiile din Banat – România.

Cont bancar:
Magyarországi Románok Kulturális Szövetsége
Kereskedelmi és Hitelbank Gyulai Fiókja:
10402623 – 49505750 – 51511017

Mențiunea:
„Árvízkarosultak – Bánát”

Încheierea ediției:
marți, ora 18.00

Festival gastronomic la Chitighaz

Prima ediție a Festivalului gastronomic al românilor din Ungaria va avea loc vineri și sâmbătă, 24–25 iunie, la Chitighaz. La evenimentul organizat de către Primăria comunei s-au înscris aproape 30 de echipe din mai toate localitățile românești din Ungaria.

Vineri seara, de la ora 19.00, la Casa de cultură va avea loc o gustare a mâncărurilor românești, organizată pentru pensionarii din localitate.

Concursul gastronomic va începe sâmbătă dimineața, de la ora 9.00. Echipele care și-au semnalat participarea vor trebui să prezinte

și să gătească după o rețetă tradițională românească din localitatea de unde au venit. Echipele, formate din câte 10 persoane, își vor măsura știința în arta culinară la Castelul Școlii Profesionale din Chitighaz. Cei care sunt interesați de acest festival, vor avea ocazia să vadă și un program folcloric, deoarece numeroase echipe de păstrare a tradițiilor românilor din Ungaria vor evolua în cadrul unui spectacol.

Manifestarea se va încheia seara la ora 19.00 cu un joc, iar de la ora 21.00, participanții se vor putea bucura de un foc de artificii. E. I.

Coruri bihorene la „Cine ce știe?”

Corul „Armonia” din Apatou

În primăvara acestui an, pensionarii din județul Bihor au organizat, în patru locuri, semifinalele concursului „Cine ce știe?”. Zilele trecute, la restaurantul „Arany Bika” din Dobrițan s-au desfășurat concursurile finale. La acestea au participat și Corul Clubului Pensionarilor din Săcal, și cele două coruri din Apatou. Corul

Clubului Pensionarilor din Apatou a terminat pe locul 3, iar corul românesc „Armonia”, dirijat de maestrul *Gheorghe David* a câștigat concursul, dovedindu-se a fi cel mai bun dintre cele 17 coruri participante. Toți cei care au participat la acest concurs s-au întors acasă cu câte o diplomă și un cadou valoros. V. J.

Aletenii au dansat la Făget

La sfârșitul săptămânii trecute, între 18–20 iunie, Echipa de Păstrare a Tradițiilor din Aletea a participat pentru a treia oară la Festivalul Folcloric din Făget, unde s-au găsit numeroși dansatori și cântăreți populari români din România, dar și din afara țării. Dansatorii vârstnici din Aletea au prezentat publicului numeroșii jocuri din satul natal, obținând prin dansurile lor un mare succes în mijlocul iubitorilor de folclor și muzică populară românească. R. P.

www.romanul.hu

Ziua satului la Otlaca-Pustă

Aproape toate localitățile, mai mici sau mai mari, își au o zi desemnată anume când locuitorii ei se adună pentru a petrece împreună. La Otlaca-Pustă, una dintre cele mai mici localități românești din Ungaria, sătenii s-au adunat în curtea școlii generale în ziua de 19 iunie. Unii dintre ei, fiind prima zi de Rusalii, s-au dus la biserică, iar după-masă s-au alăturat celor care din zorii zilei au început a sărbători „Ziua satului”, organizată de către Primăria din sat, autoguvernarea românească și asociația românilor din localitate.

Prima parte a zilei s-a adresat în special copiilor, prin meciuri de fotbal, organizate între patru echipe. Au sosit copii din localitățile Medgyesbodzás, Pusztaföldvár, Csanádapáca și, bineînțeles, cei din Otlaca. Echipele formate din elevii claselor 7–8 și-au dat știința pentru a câștiga, pentru prima dată, „Cupa Otlăcii”. Competiția a fost câștigată de echipa din Csanádapáca, urmată de echipele din Pusztaföldvár, Otlaca-Pustă și Medgyesbodzás. Toate echipele au primit câte o diplomă, fiind ales chiar și cel mai bun portar și golghetorul competiției, care, pe lângă diploma de participare, a primit și o minge de fotbal. Ambii copii fac parte din echipa câștigătoare.

Pe la ora 15.00 a început un program cultural, deschis prin niște cântece de copii. Echipa de dansuri populare a elevilor școlii generale din localitate a prezentat dansurile învățate cu profesorul *Ioan Ruja*. Elevii, de altfel foarte talentați, au inclus în

Tinerii din Otlaca

Păstrătorii de tradiții din Chitighaz

repertoriu atât dansuri românești, cât și dansuri ungherești, primind binemeritatele aplauze din partea sătenilor. Programul folcloric al copiilor s-a terminat cu cântecul „Înflorit-o ruguțu”, cântat de *Richard Vidican* și *Eva Mazula*.

În urma programului de aproape o oră, și-au făcut prezența pe scenă și păstrătorii de tradiții din Chitighaz, care au încântat privirile spectatorilor cu frumoasele dansuri românești. Un moment mai aparte a fost scurtele programe de jazz-dance, prezentate de elevele *Nicoleta Tóth* și *Eva Mazula*. A urmat apoi tragerea tombolei,

cu nenumărate cadouri, premiul cel mare fiind o capră. După cină cheful a continuat, muzica fiind oferită de un grup de muzicanți conduși de *Mihai Vidican*, președintele autoguvernării românești din localitate.

La „Ziua satului”, alături de consăteni, au participat și oaspeți de seamă din România și Ungaria. Au sosit aici *Radu Blaga*, primarul din Buteni și *Valentin Bot*, primarul din Șiria, în fruntea unei delegații, făcându-și prezența și reprezentanții mai multor instituții românești din Ungaria.

Toma Iova

Muzicanți locali, conduși de Mihai Vidican

SUNTEM CHEMAȚI SĂ MIJLOCIM

Cererile de rugăciune ale lunii iunie

„Dacă poporul Meu peste care este chemat Numele Meu se va smeri, se va ruga, și va căuta Fața Mea și se va abate de la căile lui rele – îl voi asculta din ceruri, îi voi ierta păcatul, și îi voi tămădui țara”. (2 Cronici 7:14)

Acest spațiu este deschis pentru orice suflet, orice cerere de mijlocire.

Vă îndemnăm, deci, în Numele Domnului Isus Cristos, să ne rugăm și să mijlocim precum Isus, exemplul nostru.

Să ne rugăm pentru...

– ...tineretul bisericii noastre și pentru copiii noștri. În timpul verii au nevoie de îndrumarea și călăuzirea Duhului lui Dumnezeu.

– ...taberele de vară pentru copii și tineret.

– ...misiunea baptistă din țară și pentru colaborarea mai strânsă cu frații noștri de credință din România și de pretutindeni.

– ...conducătorii statutului nostru și relațiile internaționale, ca lucrarea lui Dumnezeu să se continue într-un mod intensiv și eficient în toate țările învecinate și pe tot Globul.

– ...comunitățile care construiesc biserică, casă de rugăciune.

– ...cei care au suferit în ultimele luni și săptămâni de calamități și alte catastrofe, pentru sinistrații din România.

– ...literatura și ediția de cărți creștine din țară și din întreaga lume.

– ...bolnavii și bătrânii bisericilor noastre.

Biserica Baptistă din Chitighaz

Portrete din Vechiul Testament

Caleb

Bătrânul plin de putere, numele lui înseamnă „câine”

În Biblie Caleb este unul dintre oamenii care știu cel mai bine să reziste presiunii celor din jur. El s-a descur-

multe piedici înaintea lor, dar a spus poporului că Dumnezeu este mai puternic decât oricine le-ar putea sta în cale.

În Biblie Caleb este unul dintre cei doi bărbați care au ieșit din robia egipteană și au trăit suficient de mult pentru a intra în Țara promisă. Caleb trebuie să-și fi dovedit de timpuriu calitățile de conducător. Oamenii din seminția lui Iuda l-au ales ca reprezentant al lor printre cele douăsprezece iscoade care au intrat în Canaan și s-au reîntors la Moise pentru a-i spune cum era Țara promisă. Caleb și Iosua au fost singurii dintre cei doisprezece care au îndemnat poporul să aibă încredere în Dumnezeu. Caleb a recunoscut că sunt

„Iar pentru că robul meu Caleb a fost însuflețit de un alt duh și a urmat în totul calea Mea, Îl voi face să intre în țara în care s-a dus, și urmașii lui o vor stăpâni.” (Num. 14:24)

Din nefericire, oamenii și-au plecat urechea la spuselor celorlalți zece iscoade și au refuzat să accepte

călăuzirea lui Dumnezeu. Neascultarea lor a avut ca urmare patruzeci de ani de rătăcire prin pustie. Datorită credinței sale, Caleb a avut parte de bunăvoința lui Dumnezeu. După trecerea celor patruzeci de ani, Caleb a ajutat următoarea generație de israeliți să cucerească Țara promisă. Atunci și-a primit și el moștenirea.

Caleb a lăsat ca moștenire generațiilor următoare o îndrăzneală plină de evlavie.

(Din Sfânta Scriptură, ediție de studiu Thompson)

De ce catastrofe și tragedii?

Fiica lui *Billy Graham*, într-un interviu în emisiunea *Early Show*, a fost întrebată cu privire la atacurile din 11 septembrie 2001: „Cum a putut Dumnezeu lăsa să se întâmple așa ceva?”. *Anne Graham* a dat un răspuns foarte profund și inspirat.

– Cred că Dumnezeu este adânc întristat de aceasta, la fel ca și noi, dar noi de ani de zile Îi spunem să iasă din școlile noastre, din guvernul și din viețile noastre. Și, fiind El un adevărat gentleman, cred că pur și simplu S-a dat calm la o parte. Cum putem noi să-I cerem binecuvântarea și protecția Sa dacă Îi cerem să ne lase în pace? (În lumina recentelor evenimente, atacuri armate în școli, etc.)

Cred că totul a început când *Madeleine Murray O'Hare* (care a fost ucisă, iar corpul ei a fost găsit recent), a afirmat că nu dorea nici un fel de rugăciuni în școlile noastre, iar noi am spus O.K.

Apoi, cineva a spus că mai bine nu am citi Biblia în școli (Biblia care spune să nu ucizi, să nu furi și să-ți iubești aproapele ca pe tine însuși), iar noi am spus O.K.

Apoi, dr. *Benjamin Spock* a spus că nu ar trebui să ne plesnim copiii atunci când se poartă urât, pentru că aceasta le-ar afecta mica lor personalitate și stima de sine (fiul lui dr. *Spock* s-a sinucis). Iar noi am spus că un expert trebuie să știe ce vorbește, așa că am spus O.K.

Apoi cineva a spus că profesorii și diriginții nu ar trebui să îi disciplineze pe copii atunci când greșesc. Iar conducătorii de școli au spus că nici un membru al personalului să nu atingă vreun elev atunci când se poartă urât, pentru că școlile nu au nevoie de publicitate proastă și în nici un caz de procese. (Totuși, există o mare diferență între a disciplina și a atinge, a bate, a plesni, a lovi, a umili, etc.) Iar noi am spus O.K.

Apoi, cine știe ce membru inteligent al consiliului de conducere al vreunei școli a spus că, băieții fiind băieți, vor face dragoste oriunde, deci ar trebui să le dăm fiilor noștri prezervative. Așa, ei vor putea să se distreze cât vor, iar noi nu vom trebui să le spunem

părinților că le-au primit de la școală. Iar noi am spus O.K.

Apoi, unii dintre aleșii noștri de vârf au spus că nu contează ceea ce fac în viața lor privată atât timp, cât își fac treaba la slujbă. De acord, a spus fiecare dintre noi, mie nu-mi pasă de ceea ce face altcineva, inclusiv președintele, în viața sa privată, atât timp cât am o slujbă și economia merge bine.

Apoi, cineva a spus să tipărim reviste cu femei goale, în semn de respect și apreciere a frumuseții feminine. Iar noi am spus O.K.

Apoi, altcineva a împins acea apreciere un pas mai departe, publicând fotografii cu copii goi, și încă mai departe, afișându-le pe Internet. Iar noi am spus O.K., au dreptul la libera exprimare.

Apoi, industria show-business-ului a spus: hai să facem show-uri TV și filme care să promoveze îndepărtarea de Dumnezeu, violența și sexul ilicit, să înregistrăm melodii care să încurajeze violurile, drogurile, crimele, sinuciderea și temele satanice. Iar noi am spus că nu este decât amuzament, nu are efecte adverse și oricum nu o ia nimeni în serios, așa că totul a mers înainte.

Iar acum ne întrebăm de ce copiii noștri nu au conștiință, de ce nu disting binele de rău, de ce nu îi deranjează să ucidă pe străini, pe colegii de clasă sau pe ei înșiși. Probabil că, dacă ne-am gândi mai mult, ne-am da seama de ce. Cred că totul se reduce la faptul că ceea ce veți semăna, aceea veți și culege. Noi Îi spunem lui Dumnezeu: Dragă Doamne, de ce nu ai salvat-o pe acea fetiță ucisă în clasă? Iar Dumnezeu răs-

punde: Dragul meu, Eu am fost alungat din școli, nu puteam fi acolo. Cum puteam Eu fi acolo, când voi mi-ați spus să plec din școli?

E ciudat cum oamenii Îl disprețuiesc pe Dumnezeu, și apoi se întrebă de ce totul merge tot mai prost. E ciudat cum de credem tot ceea ce scriu ziarele, dar noi ne înțindem de ceea ce spune Biblia. E ciudat cum de toți oamenii vor să meargă în ceruri, deși nu cred, gândesc, spun sau fac nimic din ceea ce scrie în Biblie. E ciudat cum de unii pot spune „Cred în Dumnezeu”, și de fapt să-l urmeze pe Satana, care, de fapt, crede și el în Dumnezeu. E ciudat cum ne repezim să judecăm, dar nu ne place să fim judecați. E ciudat cum de se pot trimite mii de glume prin e-mail și ele se răspândesc precum focul sălbatic, dar când încep să trimiți mesaje privind-L pe Dumnezeu, oamenii se gândesc de două ori înainte de a le trimite și altora. E ciudat cum de tot ceea ce este vulgar, crud și obscen trece liber prin cyberspațiu, dar orice discuție publică despre Dumnezeu este împiedicată la școală și la locul de muncă. E ciudat cum poate fi cineva atât de înflăcărat de dragoste pentru Cristos, fiind în același timp un creștin invizibil în timpul săptămânii.

E ciudat cum de mă îngrijorează mai mult ceea ce cred oamenii despre mine și mai puțin ceea ce crede Dumnezeu despre mine. Ce credeți? Transmiteți mesajul mai departe dacă credeți că este bun. Dacă nu, atunci pur și simplu aruncați-l la coș și nimeni nu va ști că ați făcut-o. Dar, dacă o faceți, atunci nu vă mai plângeți de starea proastă în care a ajuns lumea!

Ce-aș face?

Ce-aș face Doamne-n viață fără Tine
Și fără brațul Tău ce mă susține
Fără lumina care schimbă rău-n bine
Cu nesfârșitul far față de mine?...

Pe veci n-ar fi mâna sfântă, nevăzută,
Ce mă conduce zilnic, mă ajută
Și-n inima-mi revarsă pace sfântă...

Boteze la Catedrala Ortodoxă din Jula

Parohia Ortodoxă Română din Jula-Orașul Mare Românesc s-a îmbogățit cu trei suflete. În ziua de 12 iunie, duminică, frații Robert și Ioan Marc și-au adus copiii la biserică, pentru a primi Taina Sfântului Botez și a Mirungerii. La slujba săvârșită de părintele vicar Pavel Ardelean, parohul din Jula Mare, Robert Marc și

soția sa, *Tímea Húsvéth*, și-au adus cele două fete, *Victoria* și *Cintia Timea*, iar soții Ioan Marc și *Nicoleta Șereș* pe fetița *Vivienn* pentru a se împărtăși de Tainele inițierii în creștinism, devenind astfel membri ai Bisericii celei dreptmăritoare. Bunul Dumnezeu să le dăruiască credință puternică, viață lungă și fericită. T. I.

ISTORIOARĂ CU TÂLC DUHOVNICESC

Cerul, pământul și lumea

Doi săteni, vecini și prieteni, discutau într-o zi despre treburile și necazurile pe care le aveau. În timp ce unul se plângea mereu, celălalt părea să nu aibă vreo supărare. Cel nemulțumit, observând liniștea celuilalt, îl în-trebă:

– Cum de ești totdeauna mulțumit, chiar când treburile nu-ți merg tocmai bine?

– Pentru că în fiecare dimineață fac judecată sufletului meu și îi pun hotărâre de cele pe care trebuie să le cugete și să le facă.

Când văd lumina zilei îmi spun: „mulțumește lui Dumnezeu că, iată, ți-a mai dat o zi de trăit!” și mă gândesc la cerul pe care l-a zidit Dumnezeu cu luminători ce strălucesc timpul și care sunt vestitori ai zilei și ai nopții, amintindu-ne mereu că ziua ce ne-o anunță trebuie s-o folosim spre mântuire, iar noaptea să ne pună înainte nu numai odihna ci și ceasul morții. De aceea, dimineața la tre-

zire, mă uit la soare și mă gândesc la Dumnezeu, Care l-a zidit, mulțumindu-l. Apoi iau seama la pământul pe care-l calc, amintindu-mi că din el sunt luat, precum ne spune Sfânta și cea nemincinoasă Scriptură, și care-mi dă toată hrana de care am nevoie eu și familia mea.

Mă uit și-n jurul meu, la lumea cea asemenea mie, văzând în fiecare pe fratele, care poate azi are nevoie de ajutorul sau de vorba mea. Mă gândesc la câtă supărare sau boală sau tristețe duce unul sau altul din frați, și mulțumesc lui Dumnezeu pentru sănătate, pentru toate câte le am, hotărând ca, pentru aproapele, să fiu grabnic ajutor.

Așa gândind, îmi trezesc și sufletul și cugetul cel împreună lucrător, precum mi-am trezit trupul, și, astfel, îmi plec genunchii cerând lui Dumnezeu pâinea cea de toate zilele. Crede-mă, prietene, că nu pot fi supărat!

Spunem către săraci: „Îți va da Dumnezeu!”. Dar tu procedezi fără judecată, dacă te porți astfel cu fratele tău care se află în nenorocire. Dumnezeu ți-l trimite pe sărac la tine, iar tu îl trimiți înapoi la Dumnezeu? Dumnezeu îi va da, negreșit; dar vorba e să-i dai tu negreșit. El va da săracilor, dar o să-ți dea El ție Mila Sa? Căci tu ai înfinit mai mare nevoie decât săracul de milostenia ta.

Dumnezeu nu părăsește pe nimeni, dar tu trimiți de la tine pe sărac – te-ai abătut de la cinstea pe care ți-a dat-o Dumnezeu și ai depărtat darul Lui de la tine. lubește-te pe săraci, pentru că prin ei o să afli și tu mila lui Dumnezeu pentru tine.

Părintele Arsenie Boca

Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul (24 iunie)

În acele zile, Elisabeta, femeia Sfântului Zaharia, a rămas însărcinată și cinci luni s-a tănuț pe sine, zicând: „Că așa mi-a făcut mie Domnul în zilele în care a socotit să ridice ocară mea dintre oameni” (Luca, 1:25). Altă minune preaslăvită în legătură cu nașterea Sfântului Ioan Botezătorul s-a arătat când el, încă fiind în pântecul mamei sale, Elisabeta, a săltat de bucurie, când Preasfânta Fecioară Maria a venit să salute pe Elisabeta, rudenii ei. (Luca 1,41).

Când s-a împlinit vremea să nască Elisabeta, s-a făcut altă preaslăvită minune. În ziua a opta după naștere se tăia împrejur pruncul după porunca Legii. Cei ce erau de față au voit să-i pună numele Zaharia, după numele tatălui său, iar Sfânta Elisabeta, fiind soție de proroc și având în ea pe Duhul Sfânt, a zis: „Nu! Ci se va chema Ioan!” (Luca 1:60). Iar cei de față au zis: *Nimeni din rudenii ta nu se cheamă cu numele acesta*” (Luca 1,61). Au făcut semn tatălui său, care era mut și nu putea vorbi tocmai de la vestirea nașterii de către Gavriil. Deci Zaharia, neputând să vorbească a făcut semn să-i dea o tăbliță și, dându-i-se o tăbliță, a scris pe ea: „Ioan este numele lui!” (Luca 1:63). Și toți s-au mirat. În clipa aceea încă o minune s-a făcut. S-a dezlegat gura și limba Prorocului Zaharia, și vorbea binecuvântând pe Dumnezeu și frică mare a cuprins

pe toți cei ce locuiau împrejurul lor și în tot ținutul muntos al Iudeei s-au vestit toate aceste cuvinte și cei care le auzeau le puneau la inimă, zicând: „Ce va fi oare acest copil?” (Luca 1,66).

Vestea nașterii dumnezeiescului Ioan Botezătorul a ajuns până la regele Irod care stăpânea atunci pe iudei și, auzind se mira și zicea: Ce va fi cu pruncul acesta? Iar când S-a născut Domnul nostru Iisus Hristos în Betleemul Iudeii și au venit magii de la răsărit, întrebând de împăratul cel de curând născut, atunci Irod, trimițând ostași în Betleem să ucidă pe toți pruncii de acolo, și-a adus aminte și de Ioan, fiul lui Zaharia, despre care auzise aceste minuni și a zis către sine: Oare acela va fi împăratul Iudeii?

Deci, gândind să ucidă pruncul, a trimis ostași la Hebron, în casa lui Zaharia, dar trimișii n-au găsit pe Sfântul Ioan căci, auzind Sfânta Elisabeta de mânia lui Irod, a luat pruncul și a fugit în munții Iudeei din apropiere. Iar Sfântul Zaharia, cum se scrie în viața lui, a rămas la Ierusalim, slujind după obicei la templu, în rânduiala săptămânii sale, care se întâmplase tocmai atunci.

Ascunzându-se Elisabeta cu fiul ei Ioan în acel munte, se ruga cu lacrimi lui Dumnezeu să-i apere copilul de ucigași. Dar, când a văzut că ostașii care căutau mame cu copiii ascunși în munți s-au apropiat de ea,

a strigat către un munte de piatră din fața ei: „Munte al lui Dumnezeu, primește pe maica cu fiul său”. Atunci îndată s-a desfăcut muntele acela cu voia lui Dumnezeu și, primind-o în lăuntrul lui, a ascuns-o de cei ce o căutau. Așa a izbăvit Dumnezeu de moarte pe Elisabeta și pe fiul ei Ioan.

Atunci Irod s-a mâniat și mai mult și a trimis ostași la Zaharia în biserică, zicând: „Dă-mi pe fiul tău!” Sfântul Zaharia i-a răspuns: „Eu acum slujesc Domnului Dumnezeului lui Israel, iar despre fiul meu nu știu unde este”. Irod, mâniindu-se, a trimis la dânsul a doua oară și a poruncit că dacă nu-i va da copilul, să-l ucidă pe el. Deci s-au dus acolo niște ucigași sălbatici ca niște fiare și au zis cu mânia către preotul lui Dumnezeu: Unde ai ascuns pe fiul tău? Să ni-l dai nouă că așa a poruncit împăratul. Iar dacă nu-l vei da, vei muri îndată!” Sfântul Zaharia a răspuns: „Voi îmi veți ucide trupul, dar Domnul îmi va primi sufletul!”

Atunci ucigașii, la porunca lui Irod, l-au ucis pe Sfântul Zaharia între biserică și altar, iar sângele lui s-a vărsat pe marmură, s-a încheag și s-a făcut tare ca piatră, spre mărturia lui Irod și spre veșnica lui osândă. Așa s-a făcut martir Sfântul Zaharia, și n-a dat la moarte pe fiul său. Iar soția lui, Elisabeta, împreună cu Ioan, erau ascunși în muntele ce se desfăcuse, prin poruncă dumnezeiască, căci li se făcuse acolo o mică peșteră. Lângă munte curgea un izvor de apă și un finic plin de roade crescuse înaintea peșterii. Când era vremea mănăcării, acel pom se pleca în jos și își dădea roadele sale spre mâncare, apoi iar se ridica în sus.

După patruzeci de zile de la uciderea Sfântului Zaharia, Elisabeta, mama Înaintemergătorului Ioan, a murit în peștera aceea, iar Sfântul Ioan, rămânând singur, a fost hrănit de îngeri și păzit în pustie până în ziua arătării sale către Israel. Astfel acoperea mâna Domnului pe Sfântul Ioan, ca să meargă înaintea lui cu duhul și cu puterea lui Ilie, spre a-l găti pentru calea venirii lui Hristos în lume.

(Din volumul „Predici la Praxnice Împărătești și la sfinții de peste an” de Arhim. Cleopa Ilie)

Copiii din Bătănia în excursie la Jula

Odată cu începerea vacanței, copiii se duc în diferite excursii, cu părinții lor, sau chiar cu colegii de școală. Însotți de educatoarele Mărioara Siman Podina și Ecaterina Nagy, 24 de copii de la grădinița din Bătănia au făcut joia trecută o excursie de o zi la Jula. Copiii, aleși din toate grupele grădiniței, au fost însoțiți și de părinți sau bunici.

Sosiți în oraș, au poposit câteva momente la sediul Uniunii Culturale a Româ-

nilor din Ungaria și la redacția Foii românești, ca mai apoi să viziteze Catedrala Episcopală Ortodoxă, Centrul de Documentare și Informare al ATRU, cetatea Julei și alte locuri interesante pentru copii. De la educatoarea Mărioara Podina am aflat că de mulți ani încoace este prima excursie de acest fel pe care au putut-o realiza cu copiii. Tocmai din acest motiv au ales ca țintă orașul Jula, centrul cultural și spiritual al comunității românești din Ungaria. T. I.

Acces în discotecă doar cu părinții

În România, minorii care nu au împlinit 16 ani au acces în discoteci, cluburi, localuri, baruri, restaurante numai dacă sunt însoțiți de părinți sau de tutorele legal. În caz contrar sunt pasibili de amendă contravențională de la 5 milioane la 7 milioane lei. Reglementarea este inclusă într-o inițiativă legislativă referitoare la unele măsuri de protecție a minorilor depusă de patru deputați PD. Minorii de până la 18 ani beneficiază de șase măsuri de protecție: interzicerea fumatului și deținerea asupra lor a produselor din tutun precum și accesul în

spațiile special amenajate pentru fumat; cumpărarea și închirierea jocurilor video și electronice care promovează violența și sexualitatea explicită; efectuarea de tatuaje și piercinguri fără acordul părinților, excepția constituind-o cele realizate în ureche; consumul de băuturi alcoolice în locuri publice. De asemenea, sunt aplicate amenzi și în cazul persoanelor fizice care ajută pe minori să încalce legea, cea mai consistentă amendă fiind dată pentru consumul de băuturi alcoolice în locuri publice și pentru fumat. Toma Iova

Pasărea măiastră (I)

de Petre Ispirescu

A fost odată ca niciodată; că de n-ar fi, nu s-ar mai povesti; de când făcea ploșorul pere și răchita micșunele; de când se băteau urșii în coade; de când se luau de gât lupii cu mieii de se sărutau, înfrățindu-se; de când se potcovea puricele la un picior cu nouăzeci și nouă de oca de fier și s-arunca în slava cerului de ne aducea povești;

De când se scria musca pe perete,

Mai mincinos cine nu crede.

A fost odată un împărat evlavios și bun. El avea trei feciori. Pe lângă multe bunătați ce făcuse oamenilor din împărăția lui, a ridicat și o mănăstire de care să se ducă pomina. A împodobit-o cu aur, cu pietre nestemate și cu tot ceea ce meșterii din acea țară au socotit mai scump și mai frumos. O multime de stâlpi de marmură și poleiți erau prin biserică și pe dinaintea ei. Zugrăvelile cele mai prețioase, policandre de argint suflăte cu aur, candelă din argintul cel mai bun și mari cât donița, cărțile cele mai alese erau zestrea mănăstirii aceleia. Cu cât se bucura împăratul de frumusețea ei, cu atât se întrista că nu putea să o săvârșească pe deplin, căci turnul se surpa.

„Cum se poate, zise împăratul, să nu pot sfârși astă sfântă biserică? Iată am cheltuit toată starea, și ea nu este încă târnosită.”

Și da sfoară în țară ca orice meșter se va găsi care să poată să-i ridice turnul, să știe că va dobândi de la dânsul mari daruri și boierie. Pe lângă acestea, poruncă da ca în toate bisericile să se facă rugăciuni și privegheri, ca să se îndure milostivul Dumnezeu a-i trimete un meșter bun.

Iară a treia noapte visa împăratul că dacă va aduce cineva pasărea măiastră de pe tărâmul celălalt și să-i așeze cuibul în turn, se va putea face mănăstirea desăvârșită.

Spuse fiilor acest vis, iară ei se întreceau care de care să plece mai-nainte, și să se închine cu slujba la tată-său împăratul. Atunci împăratul le zise:

– Eu văz, feții mei, că toți aveți dorință de a vă face datoria către Dumnezeu; însă nu vă puteți duce toți deodată. Acum să se ducă fiul meu cel mai mare; și dacă nu va putea el să izbutască, să se ducă altul, și tot așa pe rând, până când Dumnezeu își va arăta mila lui către noi.

Copiii tăcură și se supuseră; iară feciorul cel mare al împăratului se găti de drum. Merse ce merse și dacă trecu de hotarele tată-lui său, stătu să conăcească într-o dumbravă frumoasă. După ce făcu focul, stă acolo până să se gătească mâncarea, când văzu deodată înaintea lui un vulpoi care îl rugă să-și lege ogarul, să-i dea și lui un codru de pâine, un pahar de vin și să-l lase să se încălzească și el la foc. Fiul împăratului, în loc să asculte rugăciunea, da drumul ogarului, care se luă după dânsul. Atunci vulpoiul făcu un semn asupra lui și îl schimbă în stână de piatră. Văzând împăratul că fiul său cel mare nu se mai întoarce ascultă rugăciunea fiului celui mijlociu, și îi da voie să meargă și dânsul. Acesta, după ce se găti și își luă merinde de drum, porni și dânsul. La locul unde se împietrise frate-său, păți ca dânsul; fiindcă nu voi să dea ascultare rugăciunilor ce-i adusesse vulpoiul, ci voia să-l prindă ca să-i ia pielea. Împăratul se puse pe gânduri văzând că după atâta mare de timp nu se mai întoarse fiii săi, nici cu pasărea măiastră, nici fără dânsa, când fiul cel mai mic îi zise:

– Tată, iată este acum destul timp de când frații mei cei mari au plecat să aducă pasărea măiastră și nu s-au mai întors nici cu ispravă, nici fără ispravă. Să-mi dai bani de cheltuială și hai

ne de primeneală, ca să-mi încerc și eu norocul. Și de voi izbuti, te vei bucura, tată, că ți se împlinește dorința, iară de nu, eu nu voi suferi nici o umilință.

– Frații tăi cei mari, zise împăratul, după cum se vede, n-au putut să facă nimic spre a aduce acea pasăre măiastră, ba poate să-și fi răpus capetele, deoarece sunt duși de atâta timp și nu se mai întoarce nici unul. Eu sunt bătrân de aci înainte; dacă vei lipsi și tu, cine să-mi dea ajutor la greutățile împărăției, și dacă voi muri, cine să se suie pe scaunul meu, dacă nu tu, fiul meu? Rămâi aci, dragul tatei, nu te mai ducă.

– Domnia ta, tată, știi prea bine că n-am ieșit din poruncile împărăției tale nici cât negru sub unghie; și dacă acum cutez a stării în rugăciunea mea, este numai că voiesc, dac-aș putea, să împlinesc o dorință care nu dă odihnă sufletului măriei tale, dorință pe care te silești de mulți ani și cu mari cheltuieli să o împlinești.

După multe rugăciuni și stăruință, împăratul se înduplecă și-i dă voie. Își alege calul ce-i plăcu din grajdul împăratesc, un ogar să-l aibă de tovarăș, își luă merinde de ajuns și plecă.

După trecere de oarecare timp, sosiră amândoi fiii cei mai mari ai împăratului, aducând cu sine-le pasărea măiastră și o roabă pe care o făcuseră găinăreasă. Toată lumea se mira de frumusețea acelei păsări, care era cu mii de mii de vopseli, penelile ei strălucneau ca oglinda la soare; iar turnul bisericii nu se mai surpă; pasărea se așeză în acel turn cu cuibul ei. Un lucru se băgă de seamă; pasărea se părea a fi mută, căci nu da nici un vîers, și toți câți o vedea o căinea cum de o așa pasăre frumoasă și mândră să nu aibă vîers, pentru care și împăratul, cu toată bucuria ce avea pentru biserică și turnul ei, se mîhnea că pasărea nu-i cânta.

(Continuare în nr. următor)

Sfârșit de an școlar la Otlaca-Pustă

Școala generală din satul Otlaca-Pustă a ținut, în ziua de 11 mai, festivitatea de sfârșit de școală care, în mod tradițional, a avut loc împreună cu serbarea de bun-rămas a copiilor care în acest an au terminat primele opt clase de studiu. În cele 182 de zile ale anului școlar, elevii s-au străduit să obțină rezultate cât mai bune, atât la învățătură, cât și la diferitele concursuri la care au participat.

Elevii care au obținut o medie de nota 5 la sfârșitul anului au fost următorii:

Adam Bankó, clasa a 2-a, *Marc Balta*, clasa a 3-a, *Cintia Farkas* și *Renata Frutz*

din clasa a 4-a, *Aurica Lasc* din clasa a 7-a, și elevii *Alex Farkas* și *Nicoleta Tóth* din clasa a 8-a.

În anul 2004, la inițiativa profesoarei *Ana Crișan* s-a înființat o fundație pentru sprijinirea elevilor. Începând din acel an, cel mai bun elev al generației care părăsește băncile școlii și își continuă studiile primește un premiu. Acesta a fost înmănat de această dată elevei *Nicoleta Tóth*. Alături de ea, cei mai sânguincioși elevi au primit și ei cadouri, iar profesorii, fiind aproape „Ziua Pedagogilor”, au primit câte o floare.

Maria Paulik

Tabere românești la Jula

Două tabere se deschid la sfârșitul acestei săptămâni la Jula. Conform tradiției, tabăra de autocunoaștere, organizată de Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria și desfășurată la Centrul Cultural Românesc, va găzdui în jur de 40 de copii ai 12 școli din Ungaria în care se predă limba română. Realizarea taberei a pornit de la ideea ca elevii care au fost cei mai buni la română în timpul anului școlar să petreacă aceste câteva zile de odihnă și distracție în orașul balnear, înșușind, în același timp, informații utile despre moștenirea cultural-folclorică a strămoșilor noștri români. În cadrul acestei săptămâni, alături de prelegerile profe-

sorilor și cercetătorilor, copiii vor participa la programe distractive variate, vor vizita băile orașului și vor face excursii la Arad, Chitighaz și Micherechi.

Paralel cu aceasta, din inițiativa și cu binecuvântarea Prea Sfințitului Părinte Episcop *Sofronie*, se va desfășura și tabăra religioasă, organizată sub egida Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria. La această tabără, asemeni anilor precedenți, vor sosi copii din toate localitățile românești din Ungaria. În cadrul taberei, copiii vor participa la un program religios zilnic, însușindu-și noi cunoștințe despre credința și tradiția strămoșilor români.

R. Pățcaș

Fapt unic în viața liceului românesc

Luni, 20 iunie, a fost ziua înscrierii elevilor la cursurile liceale. La Liceul „N. Bălcescu” s-au înscris 49 de tineri, care își vor începe din toamnă studiile medii la școala julană. Un fapt unic în viața liceului este că în anul școlar 2005-2006 vor porni deodată 3 clase a 9-a, două la

studii normale (33 de elevi) și o clasă la studii pregătitoare (16 elevi). Dirigintele celor două clase vor fi *Vera Gurzău* și *Ana Radici Repisky*, iar la cursul pregătitor, unde se va învăța intensiv limba română, la fel ca în acest an, va fi dirigintă *Florica Santău*.

E. Iova

„Trecut-au anii... și niciodată n-au să vie iară...”

Mii de elevi din clasa a 8-a din întreaga țară s-au despărțit zilele trecute de alma mater. La școlile generale unde se predă și limba română au terminat 216 tineri. Majoritatea școlilor a organizat serbările de rămas bun în zilele de 18-19 iunie.

MICHERECHI

Festivitatea celor 26 de absolvenți a avut loc vineri trecută, după amiază, în curtea școlii, unde s-au adunat părinții, rudele și prietenii adolescenților, care au încheiat acum o etapă importantă în viața lor. Dirigința acestei promoții a fost

nând apoi diplome și cărți elevilor eminenți.

JULA

Cei 20 de elevi ai diriginței *Maria Rocsin Farkas* s-au despărțit de școala generală sâmbăta trecută, cu un frumos program literar-cultural, oferit părinților și neamuri-

Rocsin Farkas, Eva Gomboș Ruja, Eva Pățcaș Sabău, Eva Moldovan Szentléleki, Eva Cserhádi și directoarea adjunctă *Elena Condoroș*. Eleva eminentă a promoției 1997-2005 a fost *Iulia Machhour*, care a fost distinsă alături de colegii ei *Nora Ruja, Victor Simon, Ana Márkus, Ioan Novac* și *Suzana Márta*.

E. Iova

SĂCAL

În duminica Rusaliilor, școala din Săcal a primit în

Jula

Maria Petrușan. Conform obiceiului de la Micherechi, copiii au primit îndemnuri de la directorul *Zoltan Ruja*, cum să-și găsească locul și rostul în lume, iar directoarea adjunctă *Maria Pățca Petrușan* a înmănat celor mai talentați elevi diplome și cărți. Primarul *Teodor Martin*, alături de premii în bani, le-a dat tinerilor sfaturi, să nu uite niciodată de unde au plecat, unde își au rădăcinile.

CHITIGHAZ

Conduși de dirigința *Ana Borbil*, cei 9 elevi din clasa a 8-a au preluat tradiționala traistă de la colegii lor din clasa a 7-a, după care au oferit părinților, rudelor, profesorilor și colegilor lor un moment poetic, cuprinzând poezii în limbile română și maghiară. Directoarea *Erica Borbil Nedrau* le-a vorbit copiilor despre bucuriile și greutățile ce îi așteaptă în viață, precum și despre importanța cunoașterii rădăcinilor, iubirii limbii materne, înmâ-

curtea școlii numeroase familii și prietenii. După ce absolvenții au străbătut toate clasele în care au avut câte o amintire plăcută, printr-un program liric și-au luat rămas bun de la instituția în băncile căreia au stat opt ani. În cuvântarea sa, directorul *Alexandru Tripon* și-a exprimat mândria față de rezultatele excelente ale elevilor, înșirând toate succesele lor. Conform tradiției, cei mai buni la învățătură și la comportament au primit și câte-o carte.

V. J. (Fotoreportaj în pag. a 16-a)

Micherechi

Cum să te bronzezi în deplină siguranță

Trebuie să știi că soarele este foarte periculos, chiar dacă acest lucru nu se simte imediat. Riscurile sunt considerabile – pentru că nu știm să ne apărăm de efectele nocive – chiar dacă eventualele consecințe se vor face resimțite mai târziu. Ce înseamnă, de fapt, protecția față de razele soarelui? Mai întâi, este important să știm de ce anume trebuie să ne apărăm și care sunt factorii de risc. Razele UVA sunt „responsabile” de îmbătrânirea prematură a epidermei, iar UVB, de apariția cancerului de piele. Fotoîmbătrânirea depinde de cantitatea de radiații ultraviolete care acționează asupra epidermei, lungimea de undă a razelor, precum și de tipul de piele al individului respectiv.

Fotoîmbătrânirea se manifestă prin linii fine, riduri, cromatica neomogenă a pielii, modificarea texturii acesteia, fragilitate, descumare. Treptat, pielea se subțiază, se deshidratează, apar ridurile și, adesea, vasele de sânge se dilată, conferind un aspect general inestetic – fenomen foarte răspândit în rândul celor care s-au expus la soare fără a-și lua măsurile de protecție de rigoare.

Prevenția este cea mai bună metodă de evitare a cancerului cutanat și este un aspect de care trebuie să se țină cont încă din prima copilărie. Dacă un individ a suferit 4–5 arsuri solare până la vârsta de 15 ani, riscul de a se îmbolnăvi mai târziu de

cancer cutanat este cu 10 până la 50 de procente mai ridicat față de cei care nu s-au confruntat cu astfel de situații.

Cum să vă protejați?

- ☉ nu stați la soare în orele de vârf,
- ☉ căutați mai mult să stați în zonele umbrite,
- ☉ folosiți pălării și ochelari de soare,
- ☉ aplicați creme de protecție, adaptate la tipul de piele,
- ☉ îmbrăcați haine subțiri, din materiale ușoare, care nu favorizează transpirația.

**Vrei să fii
cât mai în siguranță?
Redu ședințele la solar!**

Cel mai important aspect pe care un specialist dermatolog dorește să-l evidențieze se referă la evitarea solarului. Acest tip de dispozitiv pentru bronzare artificială emite atât UVA, cât și UVB și este capabil să inducă nivele înalte de UV în scopul unei bronzări rapide. Există dovezi că o doză redusă de UVB, asociată cu o doză mare de UVA folosite în solar pot cauza cancer de piele. Solarul aduce un surplus de iradiere luminoasă epidermei, care, oricum este expusă la numeroși factori de agresiune: poluare, fumat, modificarea stratului de ozon, alimentația și stresul. Ținând cont de faptul că solarul continuă să fie dis-

ponibil publicului, se impun introducerea unei supravegheri stricte a acestei industrie, care a luat amploare, precum și inițierea unei campanii de conștientizare a populației asupra riscurilor la care se expune. Persoanele care se bronzează constant la solar vor constata, cu timpul, că pielea le îmbătrânește în interval de maximum 6–7 ani. Foarte multe femei care se bronzează la solar prezintă un grad ridicat de risc de a face cancer de piele, prin prisma faptului că au alunițe, care sunt deosebit de sensibile. Acest lucru reprezintă încă un aspect de care trebuie să ții cont în alegerea metodelor de protecție...

**Ai alunițe?
Urmărește-le cu atenție!**

Persoanele care au alunițe trebuie să fie de două ori mai atente în ceea ce privește expunerea la radiațiile solare și mijloacele de protecție care se impun. Multe femei cu alunițe se bronzează la solar și este de neconceput faptul că personalul de acolo nu le avertizează asupra riscului enorm la care se expun. Însă produsele autobronzante de tipul cremelor, pudrelor și loțiunilor nu prezintă nici un factor de risc și nu există nici un impediment în folosirea lor. Alunițele reprezintă un detaliu sexy al corpului sau chipului tău, însă trebuie atent supravegheate, pentru că orice modificare

a lor constituie un semn al unui posibil cancer de piele. Fii atent la următoarele semne:

Modificarea, în timp, a dimensiunilor unei alunițe (respectiv, mărirea acesteia); Modificări de culoare (ceea ce implică nu numai înnegrirea acesteia – ceea ce este oricum un simptom deosebit de grav – ci și înalbiarea aluniței);

Ține cont de faptul că orice infecție banală a unei alunițe sau orice traumatism minor care duce la o mică sângerare pot conduce la dezvoltarea cancerului. Dacă ți se întâmplă așa ceva, cel mai bine este să te adresezi unui medic, pentru a exciza alunița;

Multe persoane au prejudecata că „nu trebuie să umbli la alunițe, indiferent de situație”. Nimic mai fals. Tocmai apariția acestor simptome trebuie să constituie factorul decisiv pentru îndepărtarea chirurgicală a aluniței.

**Nu uita
crema de protecție!**

Indiferent de tipul de piele și de intervalul ales pentru expunerea la soare, aplicarea cremei de protecție este esențială. Nu omite acest lucru, gândindu-te ca, oricum, stai mai mult în apă sau la umbră. Razele te vor „prinde” oriunde. Ce cantitate de cremă este indicată? Ideal este ca produsul să fie aplicat la fiecare două ore, cam 2 ml pe centimetru pătrat (ceea ce înseamnă o cantitate de cremă de dimensiunea unei mingi de baseball). Probabil te gândești că este suficient să aplici o singură dată, la sosirea pe plajă – însă este bine să știi că, sub acțiunea razelor și a apei mării, stratul protector de cremă este îndepărtat treptat. Din acel moment, ești complet expusă... Așa încât nu ezita să folosești din nou crema de protecție. Întotdeauna este mai ușor să previi decât să tratezi.

Bagajul de vacanță

Bucuria de a petrece concediul poate fi ușor stricată de necazurile de sănătate pe care le poate avea orice turist plecat de acasă fără „bagajul medical de concediu”. Culegerea de informații despre locul în care urmează să-și petreacă vacanța, despre temperaturile și alimentația specifice zonei pot ajuta pe oricine să prevină eventualele probleme de sănătate. Din trusa de concediu nu trebuie să lipsească medicamentele pentru stomac, cele care înlătură temporar durerea și febra, cele care previn infecțiile, antivomitivile, picăturile de nas, comprimele sterile și șpirtul.

**Mâncarea
nu mai e ca acasă**

Cei mai mulți schimbă mâncarea gătită în casă cu masa la restaurant, ceea ce poate favoriza apariția unor probleme digestive, pe fondul modificării ritmului de viață și programului de somn. O importanță mai mare o au medicamentele specifice

tubului digestiv (antidiarice, antispastice și antiulceroase), pentru că în vacanță oamenii mănâncă diferit, iar durerile de stomac sunt frecvente. Dacă la mare apar deseori dureri de burtă, la munte cele mai multe probleme le au alergicii.

Asta înseamnă că iubitorii excursiilor la munte trebuie să aibă cu ei anti-septice – medicamente care fac mai ușoare adaptările de la o temperatură la alta – și antialergice, eficiente în cazul schimbărilor bruște de mediu care pot predispuce la alergii.

Organismul suportă mai greu diferențele de temperatură când au loc treceri de la cald la rece și invers. Așa se explică durerile de stomac care apar frecvent la mare. Când nu trec de la sine, se pot lua antiseptice. O altă regulă de bază care trebuie respectată înainte de a pleca în concediu este să aveți o minimă informare despre condițiile climatice specifice zonei în care vă deplasați – temperatură și umiditate.

„Mă simt ca acasă printre români”

De vorbă cu Maria Cioca din Aletea

Iubirea muzicii populare atrage cu sine și iubirea cântecelor populare. Cea mai cunoscută caracteristică a poporului român este această pasiune față de folclorul românesc, ceea ce se găsește și la românii din Ungaria. Alături de Echipa de Păstrare a Tradițiilor din Aletea găsim mereu și o cântăreață, care prin cântecele solo oferă câteva clipe de neuitat publicului. **Maria Nedrau Cioca**, distinsă de nenumărate ori atât pe țară, cât și în județ, ne-a povestit despre pasiunea ei față de cântecele populare românești.

– Am învățat să cânt încă de la părinții mei. Mama mea era pe vremuri o cântăreață bună la Chitighaz. Ea cânta și în corul bisericii ortodoxe de acolo. Ca fetiță, vroiam și eu să știu să cânt ca mama, care mă așeza seara după lucru și îmi cânta cântecele cunoscute de ea, moștenite de la bătrânii noștri. Așa cântam și dansam împreună cu vecinii și cu prietenii noștri. În copilărie am șezut la sălaș, unde am ținut porci, vaci și cai. Pe mine mă trimiteau cu turma și iarna fiind rece, eu săream, dansam și cântam cele învățate de la mama. M-am încălzit repede cu ceea ce îmi plăcea așa de mult să fac. La petreceri am fost invitată de mulți băieți la dans, pentru că știam bine să dansez dansurile românești, dar și cele ungurești. Cum se zice, am fost foarte „ușoară la joc”.

– Ați amintit că ați copilărit la sălaș la Chitighaz. Cum ați ajuns în localitatea învecinată, la Aletea?

– În tinerețe ne-am cununat cu soțul meu **Ioan Cioca**, care era tot din Chitighaz. Câțiva ani am trăit și noi la sălaș, după care, în 1972, ne-am adunat niște bani să ne mutăm în sat. Și fiindcă la Aletea funcționa deja o farmacie, ne-am hotărât să ne continuăm viața familială aici. Deși mama îmi zicea mereu să ne mutăm la Chitighaz, pentru că acolo sunt mai mulți români, totuși și la Aletea ne-am găsit o comunitate românească. Încă de la sălaș umblam aici la biserica ortodoxă, unde ne-am cunoscut cu tot mai mulți români. Atunci exista deja echipa de dansuri populare, iar după câțiva ani, după ce ne-am construit casa la Aletea, m-au chemat și pe mine în echipă. Nu trebuia să-mi zică de două-trei ori, imediat m-am alăturat lor. Asta a fost în 1986, și de atunci sunt tot acolo. De fapt la început am dansat numai, însă după o vreme le-am propus colegilor să cânt eu

câte-un solo, pentru ca bărbații să se odihnească puțin până la următorul dans. Deci, feciorii s-au bucurat foarte mult pentru timpul de răgaz.

– Cântați doar în cadrul echipei de dansuri?

– Acum da. Cândva am fost membra Corului Pensionarilor din Aletea, unde am fost invitată să cânt românește. Dar pentru că deseori se întâmpla ca cele două, echipa și corul, să aibă program în același timp, eu am ales echipa de dansuri. Doar țineam cu românii noștri. Am încercat să facem și cu românii un cor, însă am fost prea puțini și până la urmă nu s-a realizat nimic. Mă bucur foarte mult că am ajuns în echipă, pentru că suntem invitați să dansăm în foarte multe locuri, unde altfel nu am fi ajuns. Fiecare festival la care participăm, atât în Ungaria, cât și în România, ne oferă multe bucurii și amintiri plăcute. Dar, din păcate, sănătatea nu mai este la fel și din cauza bolilor de câțiva timp nu am putut participa la probe.

– Ce vă place mai mult, să dansați sau să cântați?

– Oh, îmi place și să cânt, și să joc. Vreau să le fac pe amândouă până pot. Și dacă alții se vor lăsa de echipă, eu vreau să cânt și să dansez mereu.

– Aveți doi copii. Ei au moștenit talentul pentru muzică?

– Din păcate, nu. Fiul, **Ioan**, vorbește bine românește, însă nu-i place să cânte. Fiica mea, **Beata** nici nu mai știe românește. La grădiniță încă știa, dar după aceea încetul cu încetul a uitat totul. Însă soțul ei, **Robert Bozgan** este român din Micherechi, cu care vorbim mereu românește. Ne-am înțeles cu Robi că împreună o vom învăța și pe **Beata** românește, precum și nepoții, pentru că de limba noastră maternă nu ne putem lăsa. Și ce mă bucur când pot să-mi vizitez cuscră la Micherechi, pentru că acolo mă simt ca acasă printre români... Toate vecinele mă cunosc și ne înțelegem foarte bine. Dar s-a întâmplat cu mine și un lucru minunat. În timp ce am fost

Familia Nedrau pe vremuri

internată la sanatoriul de lângă Jula, am cunoscut o femeie din Micherechi, cu care am discutat mult acolo. Și știți, după ce am venit acasă, săptămâna trecută mi-a sunat telefonul și a fost dânsa, întrebându-mă cum mai sunt. Am vorbit atunci mai

bine de o jumătate de oră, ceea ce mi-a făcut o mare plăcere. Și dacă nu prea mai avem rude la Chitighaz și la Aletea, mi-am găsit o familie mare printre românii din Micherechi, unde abia aștept să mă duc.

Rita Pățaș

Zi bihoreană cu cântece și dansuri

Centrul Cultural și Metodologic Românesc din Bihor, împreună cu Institutul Cultural „Kölcsey Ferenc” din Dobrițan a organizat sâmbăta trecută, 18 iunie, la Apatu o zi culturală, la care au invitat formații de dansuri și coruri atât din această zonă a Bihorului, cât și din Bihorul din România, de la Salonta.

Au evoluat pe scena casei de cultură interpreți de dansuri moderne din Salonta, echipa copiilor din Apatu, prezentând dansuri

populare românești specifice locului. Dar au mai interpretat cântece corul de naționalitate din Săcal, corul „Armonia” din Apatu, condus de dirijorul **Gheorghe David**, iar echipa de dansuri a prezentat un repertoriu românesc.

În timp ce formațiile folclorice și-au dat concursul în casa culturală, în curtea școlii, copiii au creat jucării populare, iar adulții au gătit fel de fel de mâncăruri tradiționale pentru toți oaspeții zilei bihorene. V. J.

Maria Cioca,
mândră de portul ei popular

Balanța

Când spun
Ce gândesc
Uneori cei din jur
Se supără.
Să tac
Și să ascult.
Ca ei să se bucure?

Grâul

Îl mângâie vântul
și ploaia.
Crește ca bradul
Spre Soare.
Cu Soarele
și pământul e neam.
Unii îl taie cu coasa
Iar alții cu tunul
Mai sunt și cei care
il uită așa
Ridicat spre stele.

Taină

Ce taină ascunde Luna?
Nimeni nu știe!
Ce taină ascund
Privirile ochilor mei?
Nimeni nu știe!
Atunci. Tu.
De ce tremuri
Când te privesc?

Fulg

Nimic, apoi fel de fel:
Bucurii și mai ales
necazuri.
Griji, școală, vise.
Lumină, întuneric,
amintiri...
Dragostea nu așteaptă.
Asta e tot...
Viața noastră...
Ca un fulg...

Împăcare

Mă voi ruga.
Mă voi ruga
Coborând în mine
În încăperile
Cele mai adânci
Ale sufletului meu
Acolo unde-i pace,
Acolo unde nu-i
Întuneric și invidie.
Laudă și minciună
Nu sunt spini
Nu sunt dușmani.
Mă voi ruga
Cât de mult
Te voi iubi
Mereu.

Adalbert Gyuris

STRIGĂT FĂRĂ ECOU...**Meditație pe timp de ploaie**

Plouă peste orașul meu Ca într-o pădure deasă. Casele își țin pelerinele. Iar pomii-s cu pletele în vânt.	Pisica toarce-o poveste Și totul te îndeamnă La țuică fiartă Pe vatra strămoșească. Din gânduri se nasc chipuri, Din chipuri vii speranțe.	Afară plouă, în casă e cald Și clipa nu se oprește nicicând. Întunericul bate la ușă. Oare ce-aduce ziua de mâine?
---	--	--

Strigăt fără ecou

Eu vin de departe,
Din țara Mioriței și a Lucefărului.
Din patria visată și a pâinii
Și aș fi dat coroana regilor mei
Pentru o limbă a tuturor.
Dar am fost omorât
Înainte de a mă naște...
Doar pământul obosit de milenii
Se-rvârtește la fel
Și unde o statuie
Înfățișează trupul meu
Izvorât din doine și balade
Cineva întreabă:
Unde sunt acele timpuri?

Imaginea neamului

Ce este adevărat
Nu poți să-ți imaginezi astfel.
Floarea respiră în anotimpuri
Albinele umilesc truda.
Minciuna, neputința,
Pământul valsează agale.
În vorbele rostite de mine
Se aude glasul străbunilor mei.
Prin mine ajung
Fulgerând negura vremurilor.
Copilul vestește
Viitorul meu
Și-al erelor cosmice...

**Lumea,
însă...**

Ce este mai trist decât
Moartea?
Poate doar singurătatea.
Întrebările rămân cântece
și cântecele răspunsuri.
Totul se transformă
în istorie...
Strofe întregi de bombe
Și calculatoare electronice
Au trezit generații.
Lumea, însă, rămâne surdă
La mitralierele care țâcăne...

Iubire

Am tras
Toate zăvoarele inimii
Spre a nu mai intra
Nimeni în ea.
Dar razele
Iubirii
Au fulgerat-o
Nu, ai răspuns
La întrebarea mea
Dar bujorii
Care ți-au colorat
Obrajii.
mi-au șoptit.
Că mă iubești.

Binecuvântare

Să ai zborul „Păsării Măiastre” Și să fii „Cumințenia pământului”. „Nou-născutul”, „Negreasa blondă” Și „Regele regilor” Privesc spre „Adam și Eva”. Pe „Coloana fără sfârșit” Cântă „Cocoșul”. La „Masa tăcerii”	„Domnișoara Pogany” Împreună cu „Muza adormită” Spun o „Rugăciune” ... În paradisul său Dumnezeu zâmbeste Privind opera artistului Și trimite Din când în când Pe pământ un... Brâncuși.
---	--

Vis

Negură și incertitudine
Întrebări și puține
răspunsuri.
Timpul ne poartă
Pe alte meleaguri.
Ce-a fost ieri
Nu mai este azi.
Ce este acum,
Parcă a mai fost.
Totul e vis și real,
Viața este veșnică
Și pentru că sunt
ceea ce sunt
Este că am fost
Pedepsit
sau binecuvântat...
Timpul zboară în spirală
Și ne poartă mereu...
Oare unde, până când?

**Doar
să vrei**

Dorești lumină?
Învață și așteaptă.
Îndrăgești dreptatea?
Nu încălca legea.
Te pasionează omul?
Iubește-ți aproapele.
Să știi să alegi
Binele de rău
Doar să vrei
Pe bunul Dumnezeu
Îl găsești oricând
La bucurie și la necaz
Fiind treaz sau în vis
Oriunde ai pleca.
Numai să vrei, să
Iubești.

**Pasionat de lemn
și de cuvânt**

Poetul Adalbert Gyuris s-a născut la 23 august 1953 în comuna Vermeș, județul Caraș-Severin. Copilăria și-o petrece însă în satul Izgar, sat aparținător comunei natale. În anul 1963 se mută, împreună cu familia, la Bocșa Română. Școala o face la Izgar, Bocșa și Reșița.

În anul 1965 se căsătorește cu Doinița Ana-Jugaru, și au doi copii: Casiana Clara și Cătălin Claudiu. Debutul publicistic îl are în 1970, iar din anul 1996 devine membru al Asociației Caricaturiștilor Profesioniști din România. Alături de poezie, este pasionat de xilogravuri în lemn, unele realizate după caricaturile lui Horațiu Mălăele, lucrări cu care participă la mai multe expoziții din România și Germania. Din anul 1997 se stabilește în Germania, unde trăiește până azi. Volumul de poezii „Strigă fără ecou” apare la Timișoara, în anul 1999. La începutul acestui an, Adalbert Gyuris a avut o expoziție de xilogravuri la Institutul Român din Budapesta.

Șah în trei

Un inventator rus a reușit să realizeze o tablă de șah pentru trei persoane, piesele fiind așezate pe trei părți. Aleksander Konovov a visat din totdeauna să construiască o astfel de tablă, deoarece în copilărie era mereu nemulțumit de faptul că numai două persoane puteau juca șah. Inventatorul, care până la urmă și-a îndeplinit visul, este de profesie inginer radio și mai are la activ și alte invenții. Noua tablă de șah seamănă cu o frunză de trifoi, iar piesele de șah stau pe trei părți ale tablei. Tatăl lui Aleksander, un pasionat al șahului, a exclamat: „Asta e o capodoperă”.

Cei doi s-au așezat repede și au testat noua tablă de șah. Setul de piese în plus este vopsit albastru sau roz, pentru a evita confuzia. Regulile jocului sunt asemănătoare celor ale șahului tradițional. Piesele se pot mișca, de asemenea, de-a lungul unei linii întrerupte, datorită designului tablei. Inventatorul susține că un joc obișnuit de șah pare destul de plictisitor și de ușor după ce ai jucat o partidă în trei. Primul concurs de șah în trei persoane s-a desfășurat în orașul natal al lui Aleksander Konovov, la Penza, la care au participat copiii a trei școli locale.

R. Pățaș

Amendă pentru muzica „play-back” în România

În România s-a făcut recent un proiect pentru „Legea Play-Back”. Organizatorii care nu informează corect publicul spectator – „prin tipărirea pe afișele de prezentare a spectacolelor, lângă numele soliștilor vocali sau lângă denumirea formațiilor muzicale în care evoluează soliști vocali, a cuvintelor play-back...”, s-ar putea trezi amendați cu sume de cuprinse între 50.000.000 și 100.000.000 de lei dacă e vorba de o primă abatere, și între

80.000.000 și 150.000.000 lei dacă respectivii organizatori încalcă legea în mod repetat.

În expunerea de motive, care însoțește proiectul de lege, se precizează că este vorba de protejarea dreptului „publicului spectator la manifestările muzicale, de a fi informat asupra modului în care soliștii vocali interpretează...”, prin tehnica „play-back” sau „live” (în direct), informarea fiind un mod de protecție a consumatorilor de spectacole muzicale. R.P.

Smokie la București

Trupa britanică Smokie va concerta pe 1 iulie, la Sala Palatului din București, potrivit Mediafax. Smokie, autotora unor hituri precum „Living Next Door to Alice” și „Lay Back in the Arms of Someone”, a mai fost în

România în 1999, când a susținut două concerte la Cluj Napoca. Concertul din România figurează pe o agendă destul de plină a trupei în lunile iunie și iulie, cu spectacole în Irlanda, Norvegia, Germania, și Suedia.

Telecomanda, motiv de ceartă și bătaie

Telecomanda televizorului este „vinovată” de peste 1,5 milioane de certuri care au loc în fiecare zi în Marea Britanie, arată un sondaj efectuat pe 2.000 de britanici, anunță „The Sun”. 45 la sută din cei chestionați spun că cel mai mult îi deranjează faptul că partenerul sau partenera schimbă încontinuu programele sau umblă fără rost la volumul

televizorului. Aproape 10 la sută din participanții la sondaj au recunoscut că

au aruncat cel puțin o dată cu telecomanda prin casă, din cauza că celălalt îl sâcăia să schimbe programul, iar 3 la sută au spus că li s-a întâmplat chiar să-și lovească partenerul cu acest obiect. 25 la sută din respondenți au declarat că au obiceiul să ascundă telecomanda de partenerul de viață pentru a putea urmări emisiunea preferată.

Uleiul de pește împotriva cancerului

Uleiul de pește ar putea fi un ingredient esențial al viitoarelor medicamente pentru combaterea cancerului, teste dovedind că în combinație cu o substanță a cărei acțiune anticancer era cunoscută, menține sub control răspândirea bolii, transmite ziarul „The Sun”. Acizii grași omega-3 din ton, hering, sardine și macrou au fost ameste-

cați cu propofol, iar compusul rezultat a înjumătățit răspândirea celulelor canceroase, iar ritmul de creștere a tumorilor a fost redus cu 30%. Potrivit unui articol publicat în revista „Breast Cancer Research”, neînsoțit de acizii omega-3, propofolul reduce răspândirea cancerului cu doar 5-10%.

Test de inteligență... un pic altfel

Câte zile de naștere are un om la 57 de ani?

Correct: 1, căci orice om are numai o zi de naștere la o anumită vârstă.

Unele luni au 31 de zile, altele au 30. Câte luni au 28 de zile?

Correct: Toate lunile au 28 de zile (unele însă au mai multe).

Ai chibrite și intri într-o cameră întunecoasă, în care se află o lumânare, o lampă de petrol și un cuptor. Ce aprinzi prima dată?

Correct: chibritele

Un cioban are 17 oi și mor toate una câte una până la a noua. Câte oi îi mai rămân ciobanului?

Correct: 9

Este posibil în America Latină ca un bărbat să se căsătorească cu sora văduvei sale?

Correct: Nu, căci omul e de bună seamă mort.

Câte animale a luat Moise cu el pe arcă?

Correct: 0, nici una, căci, nu era vorba de Noe?

Un avion cade pe fâșia de graniță dintre România și Ungaria. Unde vor fi înmormântați supraviețuitorii?

Correct: nicidecum. Supraviețuitorii sunt în viață... deci nu trebuie înmormântați.

Trei pisici mănâncă 3 șoricei în 3 minute. În câte minute mănâncă 1000 pisici 1000 șoricei?

Correct: 3

Pe o sârmă stau 9 vrăbii. Un vânător împușcă una. Câte vrăbii mai rămân pe sârmă?

Correct: Nici una. Tu ai rămaș pe loc dacă cineva ar trage în tine?

Ce a fost pe 25 decembrie 1897?

Correct: Crăciunul

Ce are Adam în față și Eva în spate?

Correct: Litera „a”

Care a fost cea mai mare insulă a planetei, înainte de descoperirea Australiei?

Correct: Groenlanda (iar Australia e continent)

Handbal

Fetele la Mondiale,
băieții stau acasă

Săptămâna trecută, pe 18 iunie, sâmbătă, s-au disputat preliminariile Campionatului Mondial Feminin și Campionatului Mondial Masculin din anul în curs. Selecționatele României au încheiat campania de calificare cu un rezultat de 50 la sută. Elevele lui *Gheorghe Tadici* s-au calificat cu două victorii clare în fața Cehiei, iar pentru bărbați continuă seria nefastă din 1996 încoace, nici de această dată neputând întrece Serbia, o putere mare în lumea handbalului.

Bucuria calificării,
umbrită de scandal
în jurul Amariei

Fetele au învins Cehia, într-un meci disputat la Sighișoara, au învins cu scorul de 27-21, calificându-se fără probleme, după ce prima partidă, din Brno, s-a încheiat tot cu victoria – atunci cu 37-29 – românelor. Returul s-a dovedit a fi o simplă formalitate. Calificarea nu s-a pus la îndoială nici în condițiile în care lotul național a fost deranjat de un nou scandal. Supărată pe Tadici, după un conflict de la un antrenament, *Carmen Amariei-Lungu*, după meci a anunțat că până ce actualul tehnician rămâne în fruntea echipei nu mai vine la lot. Proaspăta campioană a Europei, cu echipa sa de club din Danemarca, Slagelse susține că antrenorul i-a vorbit urât și că din această cauză nu mai poate colabora cu acesta. Tadici susține că Amariei, de altfel cea mai mare vedetă a handbalului românesc, nu a vrut să participe la faza de apărare la antrenament și a aruncat tricolorul. Noul selecționer nu vrea vedete cu fițe la națională, preferă spiritul de echipă în dauna jucătoarelor capricioase. *Gheorghe Tadici* și *Dumitru Muși*, celălalt antrenor de la lot au remarcat-o ca cea mai bună jucătoare a dublei manșe cu Cehia pe *Aurelia*

Brădeanu, proaspăta campioană a Ungariei cu Győr.

Speranțe degeaba

Lotul masculin s-a deplasat în Serbia cu mare încredere, după victoria cu un singur gol, obținut în tur, la București. În urma răsturnării scorului de atunci, după ce tricolorii au fost conduși deja cu opt goluri s-a observat un optimism fără baze prea solide. Tricolorii au pierdut partida din deplasare cu echipa Serbiei-Muntenegru, scor 25-35 (14-18), și o dată cu aceasta au spus adio turneului final al Campionatului European 2006 din Elveția. Mult mai siguri și mai agresivi în apărare, handbaliștii antrenați de *Veselin Vujovic* au preluat inițiativa încă de la primul fluier al arbitrilor. Totuși, românii s-au ținut bine și au reușit să se păstreze în joc în ciuda presiunii exercitate de cei 2.000 de suporteri prezenți în sală. Astfel, la pauză, plavii au intrat la cabine cu un avantaj de patru goluri (18-14), o diferență recuperabilă. Primele zece minute din repriza a doua au stat sub semnul echilibrului, în minutul 40 sârbii având avantaj doar două goluri (20-18). Ce a urmat reprezintă coșmarul naționalei române. Ca și în meciul de la București, a venit o perioadă neagră de 11 minute, în care nu au înscris, chiar dacă au avut superioritate numerică. Cu un joc foarte bun pe contraatac și în faza a doua, gazdele au arătat că merită să fie prezente în Elveția, în dauna românilor. Jocul foarte bun cu pivotul a fost cheia câștigătoare a meciului, elevii lui *Petre Ivănescu* nereușind să găsească antidotul atacurilor sârbe.

Fotbal

Antrenorii fug
de patronul Stelei

Nu a rămas mult timp de bucurie pentru *Gigi Becali*. În jurul controversatului patron al Stelei, echipă campioană a României, scandalurile se țin lanț. Stilul lui necontrolat și mai puțin ales, rând pe rând îndepărtează de la clubul de prestigiu oamenii cu caracter.

În pofida faptului că *Walter Zenga* a promovat echipa până în optimile de finală a Cupei UEFA și o ținea pe primul loc al Diviziei A, antrenorul italian a fost dat afară cu numai trei etape înaintea terminării returului. După cucerirea titlului suporterii și echipa s-au pronunțat clar pe lângă meritele lui Zenga, însă fostul portar internațional, în ciuda faptului că a fost rechemat de Becali, a refuzat să mai antreneze roș-albaștrii, în condițiile în care patronul supranumit „latifundiarul din Pipera” se implică până și în alcătuirea echipei. Însă înaintea contactării lui Zenga, Becali a mai fost refuzat de propriul său fin *Gheorghe Hagi* și de *Dan Petrescu*, o altă figură

reprezentativă a „generației de aur”. În plus și antrenorul lui Poli Timișoara, *Cosmin Olăroiu*, a emis semne sigure că nu vrea să plece de pe malul Begăi. Între timp și *Dorinel Munteanu* a anunțat că va părăsi echipa campioană, ca să se îndrepte spre ape mai puțin turbure, la CFR Cluj. După încercări disperate, până la urmă, se pare că problema de antrenor se va rezolva prin persoana lui *Oleg Protasov*. Fostul internațional sovietic se află în tratative înaintate cu staff-ul de conducere din

Ghencea. Dar se pare că și el a fost informat despre starea lucrurilor de la Steaua, pentru că a amânat, la începutul săptămânii, semnarea contractului pe motiv ca acesta, prima dată, să fie trimis avocaților săi, care îl vor studia amănunțit. Totuși, la ora actuală se pare că Protasov, de la care se așteaptă apărarea titlului și accederea în grupele Ligii Campionilor, va fi soluția finală pentru Steaua, care peste o lună va intra în turul al doilea preliminar al celei mai prestigioase cupe continentale.

Unde va juca Mutu
în sezonul următor?

Luciano Moggi, directorul general al torinezilor, s-a întâlnit, în această săptămână, cu oficialii clubului AS Roma pentru a stabili detaliile privind transferul lui *Cassano* la Juventus. Pentru aducerea acestuia, Moggi este dispus să plătească 15 milioane de euro plus cedarea definitivă a lui *Mutu* sau *Miccoli*, acesta din urmă împrumutat la

Fiorentina în sezonul trecut. În cazul în care Roma îl preferă pe *Miccoli*, Mutu ar putea ajunge la Fiorentina, sub formă de împrumut. Un lucru e cert, dacă Antonio Cassano ajunge la Juventus, Adrian Mutu sigur ajunge la Fiorentina, deoarece patronul clubului roman s-a arătat mai atras de ideea cedării lui *Miccoli* decât de

ceea a atacantului român. În altă ordine de idei, *Antonio Girardo*, administratorul delegat al clubului Juventus, a spus că echipa torineză este acoperită în atac și nu are nevoie de Antonio Cassano. „Am făcut trei achiziții importante: *Kovaci*, *Giannicheda* și Mutu. Cassano? Fără dubii este un jucător talentat, un fotbalist de viitor, dar în acest moment Juventus este mai mult decât acoperită în atac”, a spus Girardo.

Ultimele rezultate ale
echipelor noastre de fotbal

Campionatul județean, Bichiș, div. I	
Békésszentandrás – Bichiș	3-3
Mezőberény – Micherechi	1-0
Campionatul județean, Bichiș, div. II	
Kunágota – Aletea	3-1

Pagină realizată
de Ștefan Crâsta

„Trecut-au anii... și niciodată n-au să vie iară...”

MICHERECHI

JULA

CHITIGHAZ

SĂCAL

FOAIA
românească
24 Iunie 2005
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Toma Iova, Rita Păcșas, Ștefan Crâsta. Tehnoredactare computerizată: Ștefan Mihailov. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@axelero.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Bichișciaba, str. Luther nr. 5/B. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2005: 3 luni 912 forinți; 6 luni 1824 forinți; 1 an 3648 forinți. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja.